

2. Ενιαία ενταξιακή εκπαίδευση	Βλαχάκης Α., Μαυρομάτης Δ.
<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες • Εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης • Εφαρμογή εξατομικευμένων παρεμβάσεων • Υποστήριξη για την ένταξη παιδιών προσφύγων 	

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή	2
1.1 Μέθοδοι και τεχνικές αυτο-αξιολόγησης.....	3
2. ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ	4
2.1 Γενικά Χαρακτηριστικά του Τμήματος Ένταξης.....	4
2.2 Στοιχεία του Τμήματος Ένταξης	4
2.3 Στελέχωση	4
3. Χαρακτηριστικά μαθητικού δυναμικού.....	6
3.1 Κοινωνικό πλαίσιο	6
4. Αίθουσες και υλικοτεχνική υποδομή.....	7
5. Επισημάνσεις και ιδιαιτερότητες της έρευνας.....	8
6. Εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης	8
6.1 Ανάλυση των αποτελεσμάτων.....	9
6.2 Συζήτηση των αποτελεσμάτων	16
7. Κλίμα και διαμορφούμενες σχέσεις – σχέσεις μαθητών μεταξύ τους και σχέσεις εκπαιδευτικών – μαθητών.....	17
7.1 Συζήτηση των αποτελεσμάτων	22
8. ΕΔΕΑΥ.....	22
9. Προτάσεις για τη βελτίωση λειτουργίας του Τμήματος Ένταξης ...	23
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	26
ΕΠΙΜΕΤΡΟ	27

ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ: ΕΝΙΑΙΑ ΕΝΤΑΞΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ

1. Εισαγωγή

Ως αυτό-αξιολόγηση ή εσωτερική αξιολόγηση νοείται η «*συλλογική και διαρκής διερεύνηση όλων των παραμέτρων του εκπαιδευτικού έργου και της σχολικής ζωής από τους ίδιους τους εμπλεκόμενους παράγοντες*» (Ανδρέου, 1999). Ομοειδής είναι και ο ορισμός που δίνεται από τον Σολομών (1998) στον Κουτούζη, (2008, σ. 27) σύμφωνα με τον οποίο εσωτερική αξιολόγηση ή αυτο-αξιολόγηση είναι «*μία συστηματική συλλογική και δημοκρατική διερεύνηση όλων των παραμέτρων της σχολικής ζωής από αυτούς που θεωρούνται οι καλύτεροι γνώστες των συνθηκών και προβλημάτων που αντιμετωπίζει κάθε σχολική μονάδα*». Παρατηρούμε ότι και οι δύο ορισμοί έχουν ως κοινή συνιστώσα τη συλλογική διερεύνηση των παραμέτρων της σχολικής ζωής από τους ίδιους τους εμπλεκόμενους που είναι και οι καλύτεροι γνώστες τους.

Η Ενιαία Ενταξιακή Εκπαίδευση στο 1^ο Γυμνάσιο Βόλου υλοποιείται εν πολλοίς από τους διδάσκοντες στο Τμήμα Ένταξης του σχολείου. Ως εκ τούτου, αποφασίστηκε να αξιολογηθεί το Τμήμα Ένταξης **ως αυτοτελής θεσμός** που λειτουργεί εντός των πλαισίων της σχολικής μονάδας. Ειδικότερα, για να αναδειχθεί καλύτερα και πιο λεπτομερώς η λειτουργία - θετικά κι βελτιούμενα σημεία - του Τμήματος Ένταξης αξιολογούνται οι εξής δείκτες:

1. Γενικά Χαρακτηριστικά του Τμήματος Ένταξης (Στοιχεία, στελέχωση, χαρακτηριστικά μαθητικού δυναμικού, κοινωνικό πλαίσιο)
2. Αίθουσες και υλικοτεχνική υποδομή,
3. Εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης,
4. Κλίμα και διαμορφούμενες σχέσεις – σχέσεις μαθητών μεταξύ τους και σχέσεις εκπαιδευτικών – μαθητών.

1.1 Μέθοδοι και τεχνικές αυτο-αξιολόγησης

Ως μέθοδοι – τεχνικές αυτο-αξιολόγησης του έργου της σχολικής μονάδας αναφέρονται στη βιβλιογραφία μεταξύ των άλλων και οι εξής:

➤ **Ημερολόγιο – σημειώσεις.** Το σημαντικότερο στοιχείο στη μέθοδο αυτή είναι η άμεση καταγραφή των δράσεων από τον εκπαιδευτικό. Σοβαρό μειονέκτημα της τεχνικής αυτής είναι ο υποκειμενισμός της.

➤ **Έντυπα μέτρησης.** Πρόκειται για ένα γραπτό εργαλείο, με το οποίο ο εκπαιδευτικός καταγράφει ορισμένες πτυχές της διδακτικής διαδικασίας.

➤ **Αναφορές – εκθέσεις.** Οι αναφορές είναι είδος εντύπου μέτρησης, αλλά συμπληρώνονται από τον ίδιο τον αξιολογούμενο εκπαιδευτικό με πιο ελεύθερο και ανοιχτό τρόπο. Παρέχουν πιο αναλυτικές και εκτενείς πληροφορίες από τα έντυπα μέτρησης.

➤ **Συνεντεύξεις και ερωτηματολόγια.** Η διενέργεια συνεντεύξεων ή η διανομή ερωτηματολογίων σε μαθητές κυρίως αποσκοπούν στην αξιολόγηση της διδακτικής πράξης από τους ίδιους τους συμμετέχοντες στην εκπαιδευτική πράξη. Ωστόσο, η αντικειμενικότητά τους αμφισβητείται ανοικτά, καθώς οι μαθητές επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες.

➤ **Παρατήρηση από εξωτερικό παρατηρητή (Ετερο-παρατήρηση).** Με τη μέθοδο αυτή ο εκπαιδευτικός δέχεται στην τάξη του ένα συνάδελφο, ο οποίος με τη σειρά του παρατηρεί και καταγράφει όσα συμβαίνουν στη διδακτική πράξη.

Η παρούσα διαδικασία της αυτοαξιολόγησης του Τμήματος Ένταξης στηρίχθηκε – λόγου και της παρούσας συγκυρίας και της έλλειψης χρόνου - στις εξής μεθόδους:

A. Ερωτηματολόγια διανεμηθέντα στους μαθητές του Τμήματος Ένταξης,

B. Παρατήρηση από συνάδελφο.

Γ. Αρχεία της Σχολικής Μονάδας (Στοιχεία My school κλπ).

Δ. Ημερολόγιο καθημερινής καταγραφής

2. ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

2.1 Γενικά Χαρακτηριστικά του Τμήματος Ένταξης

Στο σημείο αυτό καταγράφονται τα γενικά χαρακτηριστικά του Τμήματος Ένταξης ως αυτοτελούς λειτουργικού Θεσμού στο πλαίσιο της σχολικής μονάδας.

2.2 Στοιχεία του Τμήματος Ένταξης

Στοιχεία		Περιγραφή
α	Σχολική Μονάδα	Τμήμα Ένταξης 1 ^{ου} Γυμνασίου Βόλου (Παγκύπριο Διδακτήριο)
β	Έτος Ίδρυσης	10/10/2003
γ.	Διεύθυνση	Κύπρου 48
δ.	Ταχ. Κώδικας	38221
ε.	ΦΕΚ ΙΔΡΥΣΗΣ	1494/β/10-10-2003
στ.	Διεύθυνση	Β/βάθμια Εκπαίδευση Μαγνησίας

2.3 Στελέχωση

Κατά το σχολικό έτος 2020-2021 η στελέχωση του Τμήματος Ένταξης και της Παράλληλης Στήριξης αποτυπώνεται ως εξής:

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΠΕ02 ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ	3	50%
ΠΕ03 ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ	2	33.3%
ΠΕ04 ΦΥΣΙΚΩΝ	1	16,6%
Σύνολο	6	100%

Από τους παραπάνω έξι εκπαιδευτικούς, οι δύο διατέθηκαν εξ ολοκλήρου από την υπηρεσία για την Παράλληλη Στήριξη Μαθητών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (1 ΠΕ02.50 και 1 ΠΕ03.50).

Εξάλλου, με πλήρη διάθεση ωραρίου για την εξυπηρέτηση των αναγκών του Τμήματος Ένταξης διατέθηκαν δύο εκπαιδευτικοί κλάδου ΠΕ02 και 1 κλάδου ΠΕ04.

Με διάθεση 4 ωρών υπηρέτησε εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ03.50. Άλλα αξιοσημείωτα στοιχεία είναι τα εξής:

α) Ως προς το Φύλο:

Στοιχεία	Αριθμός	Ποσοστό
Άνδρες	3	50%
Γυναίκες	3	50%
Σύνολο	6	100%

β) Ως προς τη σχέση εργασίας:

Στοιχεία	Αριθμός	Ποσοστό
Μόνιμοι	2	33.3%
Αναπληρωτές	4	66.6%
Σύνολο	6	100%

Επισημάνσεις:

1) Εξαιτίας των ιδιαίτερων συνθηκών ο εκπαιδευτικός κλάδου ΠΕ04 τοποθετήθηκε – (σχετ. ΦΕΚ Β' 4899/6-11-20)¹ - σε ΣΜΕΑΕ του ν. Μαγνησίας για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ανεστάλη η δια ζώσης λειτουργία της σχολικής μονάδας. *Ως εκ τούτου, οι μαθητές του Τμήματος Ένταξης δεν παρακολούθησαν μαθήματα σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στο συγκεκριμένο αντικείμενο.*

2) Παραιτήσεις-Προσλήψεις αναπληρωτών εκπαιδευτικών Παράλληλης Στήριξης. Από το αρχείο του σχολείου διαπιστώνεται ότι οι δύο εκπαιδευτικοί που προσελήφθησαν την αρχή του σχολικού έτους (ΠΕ02.05 και ΠΕ03.50) για την παράλληλη στήριξη αντικαταστάθηκαν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. *Ωστόσο, μετά από επικοινωνία με τις οικογένειες των μαθητών δεν παρατηρήθηκε καμία δυσλειτουργία που να αφορά στη στήριξη των μαθητών.*

¹ “Στο πλαίσιο των **έκτακτων μέτρων προστασίας της δημόσιας υγείας** που ισχύουν έως και 30-11-2020 (σχετ. ΦΕΚ Β' 4899/6-11-20), οι Διευθυντές Εκπαίδευσης δύνανται, λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες λειτουργικές ανάγκες των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ), να προβούν σε **τροποποίηση των αποφάσεων τοποθέτησης των προσωρινών αναπληρωτών εκπαιδευτικών που στελεχώνουν τα Τμήματα Ένταξης**, ανεξαρτήτως φορέα χρηματοδότησης, προκειμένου να τοποθετηθούν σε **ΣΜΕΑΕ**, για όσο χρονικό διάστημα τελεί σε αναστολή η δια ζώσης εκπ/κή λειτουργία των σχολικών Μονάδων Α/θμιας και Β/θμιας Γενικής Εκπ/σης”.

3) Πρόσληψη Αναπληρωτή ΠΕ03. Από τα αρχεία του σχολείου προκύπτει ότι πραγματοποιήθηκε πρόσληψη αναπληρώτριας εκπαιδευτικού ειδικότητας ΠΕ03 στις 01/02/2021. Η εκπαιδευτικός διατέθηκε στο σχολείο για 4 ώρες.

3. Χαρακτηριστικά μαθητικού δυναμικού

Επισημαίνεται ότι η φοίτηση των μαθητών στο Τμήμα Ένταξης αποτελεί μία δυναμική και εξελισσόμενη διαδικασία, καθώς απώτερος στόχος του Τμήματος Ένταξης είναι η πλήρης ενσωμάτωση των μαθητών εντός της γενικής τάξης. Η λειτουργία του ορίζεται από το νόμο 3699/2008 (ΦΕΚ119Α) και την 27922/Γ6 ΥΑ (ΦΕΚ 449 Β). Από τα αρχεία που τηρούνται στο Τμήμα Ένταξης ως προς το μαθητικό δυναμικό διαπιστώνονται με το πέρας της σχολικής χρονιάς τα εξής:

ΜΑΘΗΤΕΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ
ΑΓΟΡΙΑ	40	85,11%
ΚΟΡΙΤΣΙΑ	7	14,89%
ΣΥΝΟΛΟ	47	100%

ΤΑΞΗ ΦΟΙΤΗΣΗΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ
A	23	48,94%
B	7	14,89%
Γ	17	36,17%
ΣΥΝΟΛΟ	47	100%

ΜΑΘΗΤΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΜΕ ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΗ	19	40,43%
ΜΕ Υ.Δ.	28	59,57%
ΣΥΝΟΛΟ	47	100,00%

Από τους παραπάνω πίνακες επισημαίνεται καταρχάς ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών που φοιτούν στο Τμήμα Ένταξης είναι αγόρια, ενώ ένα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 40% περίπου έχει γνωμάτευση από το ΚΕΣΥ ή άλλο δημόσιο πιστοποιημένο φορέα. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία κανείς μαθητής δεν αποκλείεται από τη φοίτησή στο Τμήμα Ένταξης με τη σύμφωνη γνώμη του κηδεμόνα και του Συντονιστή Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης.

3.1 Κοινωνικό πλαίσιο

Το κοινωνικό πλαίσιο εξετάζεται διττά:

α) σε σχέση με τους μαθητές που φοιτούν το Τμήμα Ένταξης και β) σε σχέση με την επίδραση του Τμήματος Ένταξης ως ανεξάρτητου εκπαιδευτικού θεσμού στην κοινωνία της Μαγνησίας.

α) Τα στοιχεία που παρατίθενται προέρχονται τόσο από τα αρχεία του σχολείου όσο και από τις συνεντεύξεις και το ιστορικό που λαμβάνονται στην αρχή του σχολικού έτους από τους κηδεμόνες των μαθητών. Ειδικότερα, οι μαθητές που φοιτούν στο Τμήμα Ένταξης δεν έχουν ιδιαίτερα κοινωνικο-πολιτισμικά χαρακτηριστικά, καθώς η σχολική μονάδα βρίσκεται στο κέντρο του Βόλου εντός του αστικού ιστού. Ως εκ τούτου, οι μαθητές προέρχονται από περιβάλλοντα με χαρακτηριστικά που απαντώνται στο σύνολο της ελληνικής κοινωνίας (οικονομικά ζητήματα, μονογονεϊκές οικογένειες, οικογένειες μεταναστών).

β) Πέρα από την αναφορά στους μαθητές θα πρέπει να επισημανθεί και ο θεσμικός ρόλος του 1^{ου} Γυμνασίου Βόλου σε ό,τι αφορά στη συμβολή του την επιμόρφωση και μετεκπαίδευση συναδέλφων εκπαιδευτικών, που ολοκληρώνουν Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης. Ειδικότερα, στα πλαίσια της πρακτικής τους άσκησης πολλοί συνάδελφοι εκπαιδευτικοί επιλέγουν τη Δομή του Τμήματος Ένταξης του 1^{ου} Γυμνασίου Βόλου, για να παρακολουθήσουν δια ζώσης μαθήματα. Τη φετινή χρονιά 2020-2021 την πρακτική τους άσκηση ολοκλήρωσαν τρεις συνάδελφοι εκπαιδευτικοί Φιλολογοί. Η ιδιαιτερότητα μάλιστα της εφαρμογής της εξ αποστάσεως σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης έδωσε την ευκαιρία στους συναδέλφους να εξοικειωθούν με τις αντίστοιχες πλατφόρμες (webex, e me και e class), αλλά και γενικότερα με τις αρχές της Ειδικής Αγωγής κι Εκπαίδευσης.

4. Αίθουσες και υλικοτεχνική υποδομή

Το 1ο Γυμνάσιο Βόλου διαθέτει για το Τμήμα Ένταξης τρεις (3) αίθουσες διδασκαλίας επαρκώς εξοπλισμένες με σύγχρονους πίνακες διδασκαλίας, υπολογιστές συνδεδεμένους με το διαδίκτυο, εκτυπωτές, ένα πολυμηχάνημα φωτοεκτυπώσεων σε μία εκ των αιθουσών και μεγάλες τηλεοράσεις, ώστε να δίδεται η δυνατότητα στους μαθητές να παρακολουθούν τα γνωστικά αντικείμενα. Επιπλέον, υπάρχει και ένας ειδικός χώρος διαμορφωμένος ως αίθουσα διδασκαλίας με γραφείο, πίνακα διδασκαλίας και υπολογιστές που χρησιμοποιείται σε έκτακτη περίπτωση και μπορεί να φιλοξενήσει 5 μαθητές. Ειδικότερα:

Αίθουσες	Βοηθητικός Χώρος	Πίνακες	Εκτυπωτές/ Πολυμηχάνηματα	Η/Υ	Τηλεοράσεις	Προβολικό Μηχάνημα	Χωρητικότητα σε μαθητές
3	1	4	2	12	2	1	50

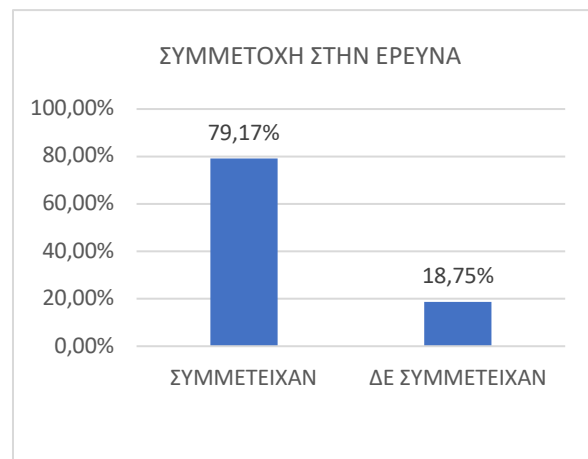
Επισημάνσεις: Οι δύο εκ των αιθουσών χρησιμοποιούνται περιστασιακά και από τους εκπαιδευτικούς των ξένων γλωσσών.

5. Επισημάνσεις και ιδιαιτερότητες της έρευνας

Για τη διερεύνηση των δεικτών «Εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης» και «Κλίμα και διαμορφούμενες σχέσεις – σχέσεις μαθητών μεταξύ τους και σχέσεις εκπαιδευτικών – μαθητών» χρησιμοποιήθηκαν ερωτηματολόγια που διανεμήθηκαν στους μαθητές που φοίτησαν στο Τμήμα Ένταξης το σχολικό έτος 2020-2021.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα 17/05/2021 έως 28/05/2021. Η κυριότερη δυσκολία εντοπίστηκε στο γεγονός ότι - μετά την επαναλειτουργία του σχολείου στις 10/05/2021 – ορισμένοι από τους μαθητές που φοιτούσαν στο Τμήμα Ένταξης απείχαν από τα μαθήματα και

δεν έρχονταν στο σχολείο για οικογενειακούς λόγους και λόγους υγείας. Γι' αυτό και παρατηρείται απόκλιση ανάμεσα στο σύνολο των μαθητών που παρακολούθησαν το Τμήμα Ένταξης και τους μαθητές που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο. Ειδικότερα, όπως φαίνεται από τον πίνακα το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από 38 μαθητές σε σύνολο 47 μαθητών.

6. Εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης

Ο συγκεκριμένος δείκτης εξετάζει τις παιδαγωγικές πρακτικές στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης μάθησης. Για τον σκοπό αυτό χορηγήθηκε ερωτηματολόγιο στους μαθητές που φοίτησαν στο Τμήμα Ένταξης και αποτελείται από είκοσι δηλώσεις. Για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε τετραβάθμια κλίμακα Likert (**1=ελάχιστα, 2= λίγο, 3= πολύ, 4=σε πολύ μεγάλο βαθμό**).

Η αρχή της διαφοροποιημένης προσέγγισης στη μάθηση (differentiated learning), στοχεύει στο να προσφέρει υψηλής ποιότητας εκπαίδευση ανεξαιρέτως σε όλους τους μαθητές. Οι πρακτικές αυτές όμως μέσα από διαφοροποιημένες προσεγγίσεις

λαμβάνουν υπόψη τους τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες και δυνατότητες κάθε παιδιού, τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά του, τα ξεχωριστά βιώματά του, τους δικούς τους ρυθμούς μάθησης, το προσωπικό του στυλ μάθησης, το πολιτισμικό του υπόβαθρο, την αυτοαντίληψή του.

Ειδικότερα, η διαφοροποιημένη διδασκαλία μπορεί να περιλαμβάνει προσαρμογές στα παρακάτω επίπεδα (ΥΠ.Ε.Π.Θ. – Π.Ι., 2004):

- α. Διαφοροποίηση διδακτικών στόχων και γνωστικού περιεχομένου,
- β. Διαφοροποίηση της διδακτικής προσέγγισης,
- γ. Διαφοροποίηση μαθησιακού περιβάλλοντος και μαθητικού δυναμικού,
- δ. Διαφοροποίηση μαθησιακών δραστηριοτήτων και διδακτικού υλικού,
- ε. Διαφοροποίηση αξιολόγησης μαθητή και προγράμματος.

Με βάση αυτά, αποφασίστηκε το ερωτηματολόγιο να περιέχει δηλώσεις σχετικές με την παραπάνω κατηγοριοποίηση.

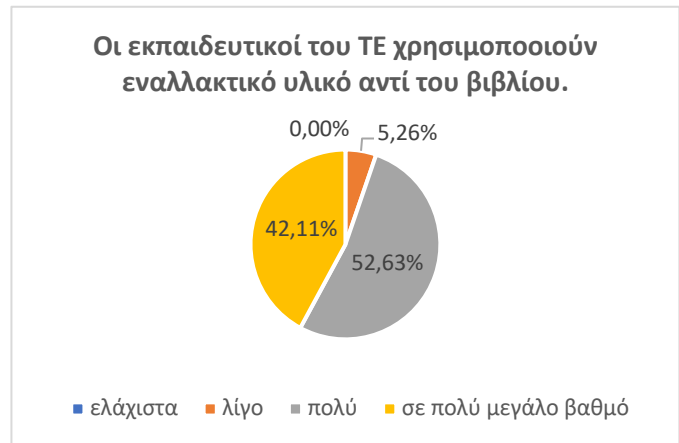
6.1 Ανάλυση των αποτελεσμάτων

α. Διαφοροποίηση διδακτικών στόχων και γνωστικού περιεχομένου

1. Στη δήλωση «Οι εκπαιδευτικοί προσαρμόζουν τη διδασκαλία στις μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή η πλειοψηφία των μαθητών απάντησαν το 3 και 4, γεγονός που σημαίνει ότι υπήρξε επιτυχής προσαρμογή της διδασκαλίας στις ανάγκες των μαθητών του Τμήματος Ένταξης.

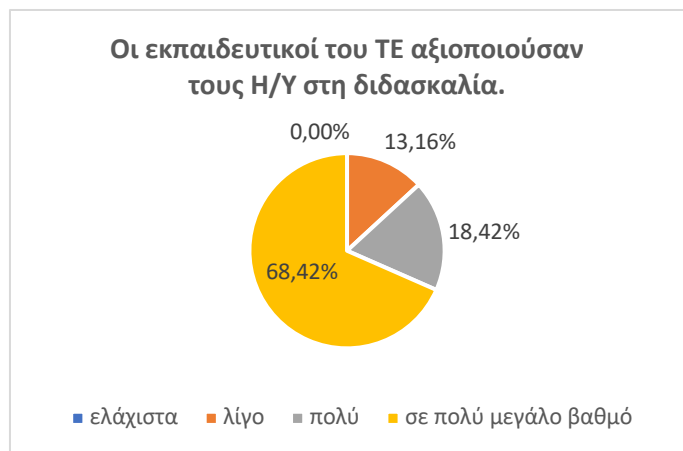

2. Η δήλωση «Οι εκπαιδευτικοί του Τμήματος Ένταξης χρησιμοποιούν εναλλακτικό υλικό αντί του βιβλίου (εικόνες, σχεδιαγράμματα κλπ) συγκεντρώνει επίσης σχεδόν όλες τις προτιμήσεις στο «πολύ» και στο «σε πολύ μεγάλο βαθμό».

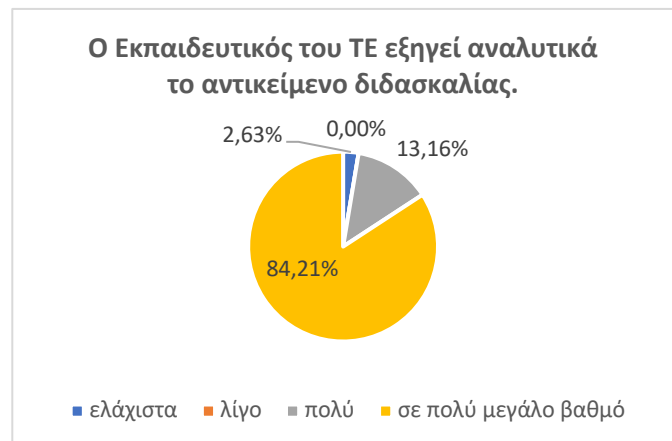

β. Διαφοροποίηση της διδακτικής προσέγγισης

3. Η δήλωση «Οι εκπαιδευτικοί του Τμήματος Ένταξης αξιοποιούσαν τους Η/Υ στη διδασκαλία» συγκέντρωσε συντριπτική πλειοψηφία θετικών προτιμήσεων, γεγονός που υποδηλώνει και τόσο τη χρησιμότητα των Η/Υ στη διδακτική πράξη όσο και την εξοικείωση των εκπαιδευτικών του ΤΕ.

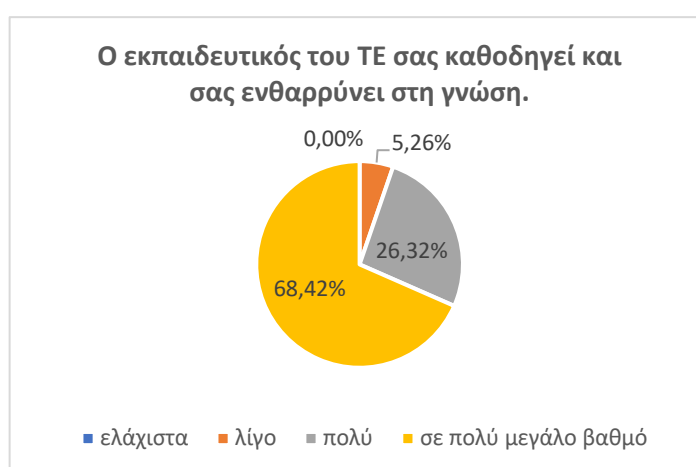
4. Στη δήλωση «Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης εξηγεί αναλυτικά το αντικείμενο διδασκαλίας» οι περισσότεροι μαθητές απάντησαν θετικά, ενώ μόλις ένας απάντησε «ελάχιστα», που καταδεικνύει ότι υπήρξε ορθή προσέγγιση της διδασκαλίας εκ μέρους των εκπαιδευτικών.

5. Και η δήλωση «Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης σας δίνει επαρκή χρόνο για να σκεφθείτε και να ολοκληρώσετε την εργασία σας» συγκέντρωσε υψηλά ποσοστά θετικών προτιμήσεων. Αυτό δηλώνει ότι χρησιμοποιείται ένα διαφορετικό μοντέλο διδασκαλίας σε σχέση με τη διαχείριση του χρόνου, που δεν κινείται στα ασφυκτικά πλαίσια της κανονικής τάξης.

6. Η δήλωση «Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης σας καθοδηγεί και σας ενθαρρύνει στη γνώση. Επίσης, επιβραβεύει άμεσα τη συνεισφορά του κάθε μαθητή στη μαθησιακή διαδικασία» συγκεντρώνει υψηλότερα ποσοστά αποδοχής από τη συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών.

7. Στη δήλωση «Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης προσελκύει και διατηρεί την προσοχή και το ενδιαφέρον των μαθητών» όλοι οι μαθητές συμφωνούν απόλυτα ή σχετικά, γεγονός που δηλώνει και την προσπάθεια αλλά και την κατάρτιση των εκπαιδευτικών

του Τμήματος Ένταξης να διατηρήσουν το ενδιαφέρον των μαθητών για την εκπαιδευτική διαδικασία.

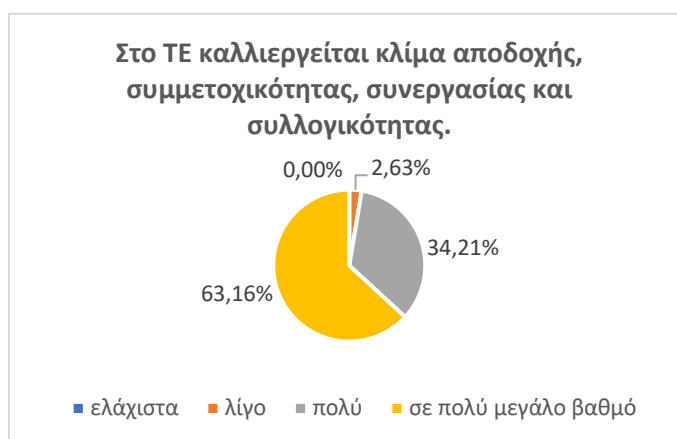
8. Τέλος, η δήλωση «Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης απλοποιεί την ύλη και τις εργασίες» συγκέντρωσε υψηλότερα ποσοστά αποδοχής από τους μαθητές. Αυτός είναι ένας από τους πιο σημαντικούς στόχους της διδακτικής προσέγγισης των εκπαιδευτικών

στο Τμήμα Ένταξης στο Γυμνάσιο, καθώς οι μαθητές επιφορτίζονται με εργασίες που πολλές φορές αδυνατούν να διεκπεραιώσουν χωρίς τη βοήθεια του εκπαιδευτικών του Τ.Ε.

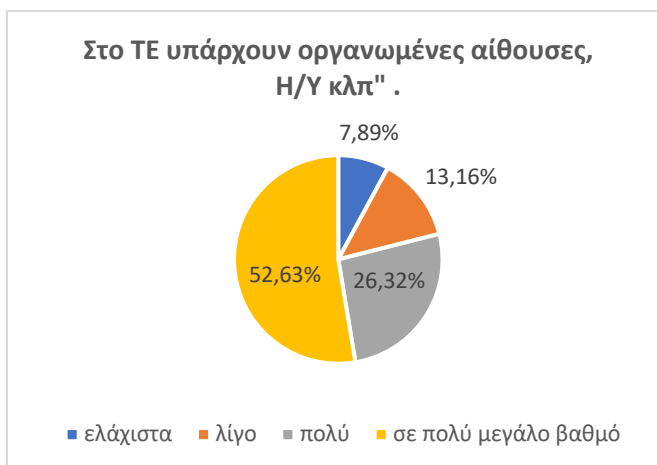
γ. Διαφοροποίηση μαθησιακού περιβάλλοντος και μαθητικού δυναμικού

9. Η δήλωση «Στο Τμήμα Ένταξης καλλιεργείται κλίμα αποδοχής, συμμετοχικότητας, συνεργασίας και συλλογικότητας. Ο ρόλος που υιοθετεί ο εκπαιδευτικός κατά τη διδασκαλία (π.χ. ρόλος συντονιστή) βοηθάει προς αυτή την κατεύθυνση» συγκέντρωσε

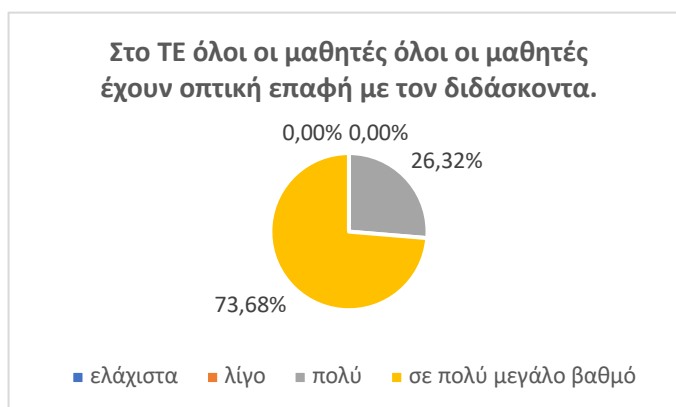

υψηλότερα ποσοστά αποδοχής. Ουσιαστικά οι μαθητές αναγνώρισαν τις προσπάθειες των εκπαιδευτικών του Τμήματος Ένταξης να καλλιεργήσουν κλίμα «ομάδας», που βοηθάει στη βελτίωση του μαθησιακού περιβάλλοντος.

10. Στη δήλωση «Στο Τμήμα Ένταξης υπάρχουν οργανωμένες αίθουσες, Η/Υ» οι μαθητές απάντησαν θετικά σε συντριπτική τους πλειοψηφία, γεγονός που πιστώνεται κυρίως στη Διεύθυνση της σχολικής μονάδας που φροντίζει για τον άρτιο εξοπλισμό των αιθουσών του Τμήματος Ένταξης.

11. Η δήλωση «Στο Τμήμα Ένταξης όλοι οι μαθητές έχουν οπτική επαφή με τον διδάσκοντα» έχει υψηλότερα ποσοστά αποδοχής και είναι πολύ σημαντική για την εξασφάλιση ενός διαφοροποιημένου μαθησιακού περιβάλλοντος.

12. Τέλος, στη δήλωση «Αισθάνομαι πολύ άνετα στο Τμήμα Ένταξης τόσο με τους καθηγητές όσο και τους συμμαθητές μου» όλοι οι μαθητές απάντησαν θετικά, γεγονός που δηλώνει με ξεκάθαρο τρόπο ότι στο Τμήμα Ένταξης επικρατεί άριστο μαθησιακό κλίμα και ευεπίφορο περιβάλλον μάθησης.

δ. Διαφοροποίηση μαθησιακών δραστηριοτήτων και διδακτικού υλικού

13. Η δήλωση «Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης δίνει ξεκάθαρες οδηγίες σε απλή γλώσσα» συγκέντρωσε σχεδόν το απόλυτο των θετικών προτιμήσεων των μαθητών, γεγονός που καταδεικνύει ότι ένας από τους βασικότερους στόχους των εκπαιδευτικών, το να γίνονται δηλαδή εύληπτοι από τους μαθητές τους, επιτεύχθηκε σε ύψιστο βαθμό.

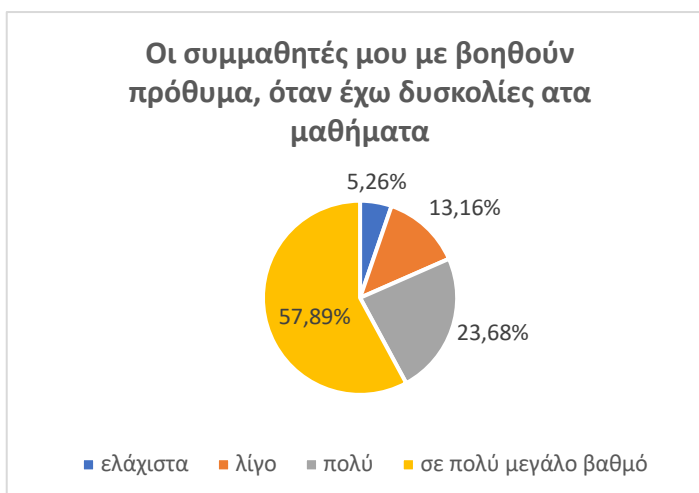
14. Στη δήλωση «Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης ενθαρρύνει τους μαθητές να ζητούν διευκρινίσεις και βοήθεια» μόλις ένας μαθητής απάντησε «λίγο», ενώ οι υπόλοιποι δήλωσαν ότι αυτό επιτυγχάνεται πολύ ή σε πολύ μεγάλο βαθμό.

15. Και στη δήλωση «Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης εντοπίζει λάθη και προσφέρει την ανάλογη βοήθεια» μόνο ένας μαθητής απάντησε «ελάχιστα», ενώ οι υπόλοιποι ερωτώμενοι δήλωσαν «πολύ» ή «σε πολύ μεγάλο βαθμό».

16. Η δήλωση «Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης δίνει συμπληρωματικά φυλλάδια και χρήσιμο υλικό (σχεδιαγράμματα κλπ)» συγκεντρώνει υψηλότερα ποσοστά αποδοχής, ενώ και επτά (7) μαθητές απάντησαν «ελάχιστα» ή «λίγο», γεγονός που θα πρέπει να αξιολογηθεί από τους εκπαιδευτικούς του Τμήματος Ένταξης.

ε. Διαφοροποίηση αξιολόγησης μαθητή και προγράμματος

17. Η δήλωση «Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης ελέγχει και επιβραβεύει τις προσπάθειες του μαθητή» συγκεντρώνει την απόλυτη θετική προτίμηση των μαθητών, γεγονός που καταδεικνύει ότι η θετική ενίσχυση για τους μαθητές αποτελεί στοιχείο αναπόσπαστο για την αξιολόγηση του μαθητή.

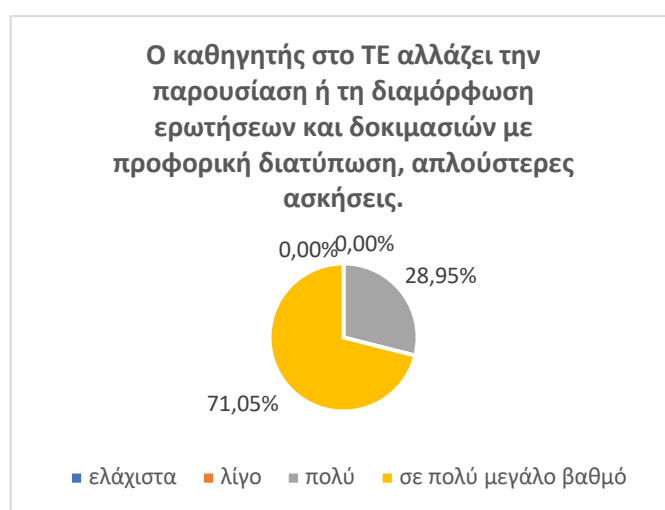
18. Στη δήλωση «Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης επιτρέπει μικρά διαλείμματα κατά την προσπάθεια» μόλις οκτώ (8) μαθητές απάντησαν αρνητικά, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία δήλωσε ότι η παραπάνω πρακτική χρησιμοποιείται κατά κόρον από τους εκπαιδευτικούς του Τμήματος Ένταξης.

19. Η δήλωση «Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης δίνει περισσότερο χρόνο για επεξηγήσεις και συμπλήρωση εργασιών» συγκέντρωσε το απόλυτο, καθώς δεκαπέντε (15) μαθητές δήλωσαν «πολύ» και είκοσι τρεις (23) δήλωσαν «σε πολύ μεγάλο βαθμό».

20. Τέλος, η δήλωση «Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης αλλάζει την παρουσίαση ή τη διαμόρφωση ερωτήσεων και δοκιμασιών με προφορική διατύπωση, απλούστερη τυπολογία ασκήσεων κλπ» η πλειοψηφία των μαθητών απάντησε «σε πολύ μεγάλο βαθμό» (είκοσι εφτά μαθητές), ενώ και έντεκα (11) μαθητές απάντησαν «πολύ».

6.2 Συζήτηση των αποτελεσμάτων

α. Διαφοροποίηση διδακτικών στόχων και γνωστικού περιεχομένου

Η συγκέντρωση θετικών προτιμήσεων των μαθητών στις δύο πρώτες δηλώσεις επιβεβαιώνουν ότι ως προς τους διδακτικούς στόχους και το γνωστικό αντικείμενο η εκπαιδευτική διαδικασία ολοκληρώθηκε με τη μέγιστη δυνατή επιτυχία. Καταδεικνύεται επίσης η συστηματική και καθημερινή προσπάθεια των εκπαιδευτικών του Τμήματος Ένταξης να αναπροσαρμόσουν τόσο το γνωστικό αντικείμενο όσο και τους διδακτικούς στόχους στο επίπεδο και στις μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή ξεχωριστά.

β. Διαφοροποίηση της διδακτικής προσέγγισης

Από τις απαντήσεις των μαθητών υποδεικνύεται ότι η διδακτική προσέγγιση των εκπαιδευτικών του Τμήματος ένταξης υπήρξε απόλυτα επιτυχημένη. Η επιβράβευση των μαθητών, η παροχή επαρκούς χρόνου για την ολοκλήρωση των εργασιών, η προσέλευση του ενδιαφέροντος των μαθητών, η χρήση των Η/Υ και η διαδραστικότητα που αυτή προσφέρει είναι στοιχεία που κάθε εκπαιδευτικός επιζητά να εξασφαλίσει για το μάθημά του.

γ. Διαφοροποίηση μαθησιακού περιβάλλοντος και μαθητικού δυναμικού

Από τις απαντήσεις των μαθητών γίνεται αντιληπτό ότι τα στοιχεία που συμβάλλουν στη διαφοροποίηση του μαθησιακού περιβάλλοντος (κλίμα αποδοχής, οπτική επαφή με τον διδάσκοντα, ψυχολογική άνεση του μαθητή, οργανωμένες αίθουσες) επιτεύχθηκαν σε υψηλότατο βαθμό.

δ. Διαφοροποίηση μαθησιακών δραστηριοτήτων και διδακτικού υλικού

Από τις απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν φαίνεται ότι οι μαθησιακές δραστηριότητες που χρησιμοποιήθηκαν από τους εκπαιδευτικούς του Τμήματος Ένταξης ήταν απόλυτα προσαρμοσμένες στο μαθησιακό προφίλ κάθε μαθητή και φυσικά στις ιδιαίτερες μαθησιακές του ανάγκες.

ε. Διαφοροποίηση αξιολόγησης μαθητή και προγράμματος

Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων φαίνεται ότι επιτεύχθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό η διαφοροποίηση της αξιολόγησης των μαθητών του Τμήματος Ένταξης, καθώς χρησιμοποιήθηκαν θετικοί ή αρνητικοί ενισχυτές για την προσπάθεια του μαθητή, επεξηγήσεις και περισσότερος χρόνος για τη διεκπεραίωση των εργασιών αλλά και αντικατάσταση των γραπτών δοκιμασιών με προφορική αξιολόγηση για μαθητές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες.

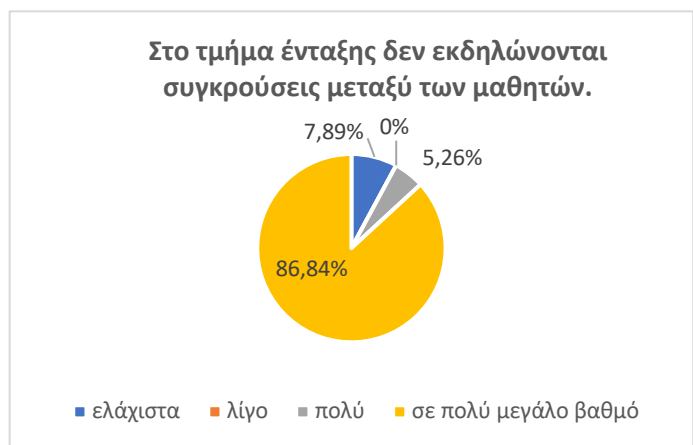
7. Κλίμα και διαμορφούμενες σχέσεις – σχέσεις μαθητών μεταξύ τους και σχέσεις εκπαιδευτικών – μαθητών

Ο συγκεκριμένος δείκτης αναφέρεται στις τυπικές και άτυπες σχέσεις που αναπτύσσονται στο σχολείο μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών και των μαθητών μεταξύ τους. Εστιάζει την προσοχή στην οικοδόμηση συνεργατικών σχέσεων, σε ζητήματα επικοινωνίας, εκτίμησης και εμπιστοσύνης μεταξύ των εκπαιδευτικών και

των μαθητών, στοιχεία που συμβάλλουν στη βελτίωση των σχέσεων και της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου.

Για τη διερεύνηση του δείκτη διανεμήθηκε ερωτηματολόγιο 12 δηλώσεων στους μαθητές που παρακολούθησαν το Τμήμα Ένταξης. Για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε τετραβάθμια κλίμακα Likert (1= ελάχιστα, 2= λίγο, 3= πολύ, 4=σε πολύ μεγάλο βαθμό). Το ερωτηματολόγιο χωρίζεται σε δύο μέρη και εστιάζει: α) στις σχέσεις που διαμορφώνονται μεταξύ των μαθητών (7 δηλώσεις) και β) στις σχέσεις ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς του Τμήματος Ένταξης και τους μαθητές που φοιτούν σε αυτό (5 δηλώσεις).

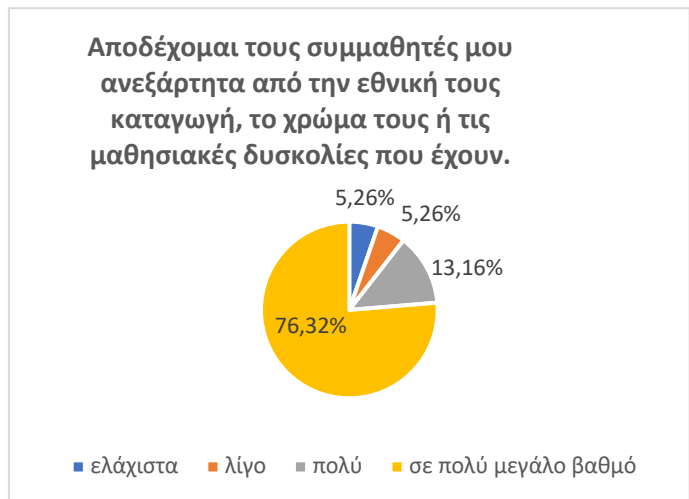
1. Η πρώτη δήλωση «Στο Τμήμα Ένταξης δεν εκδηλώνονται συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών» συγκεντρώνει σε συντριπτικό ποσοστό την απάντηση 3 και 4, που σημαίνει ότι το κλίμα που διαμορφώνεται στο Τμήμα Ένταξης κάθε άλλο παρά συγκρουσιακό είναι.

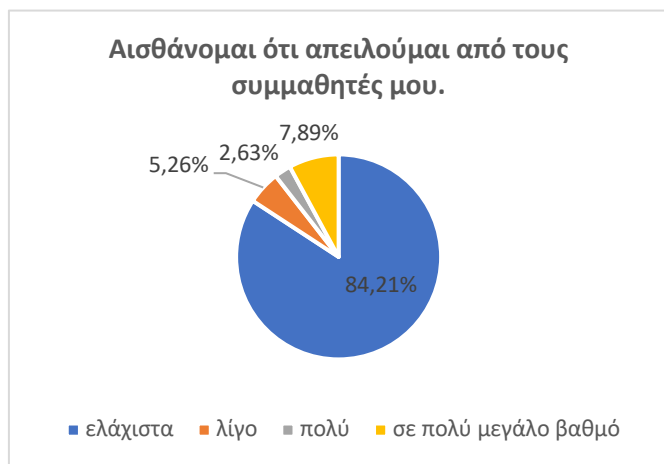
2. Στη δεύτερη δήλωση «οι συμμαθητές μου με βοηθούν πρόθυμα, όταν έχω δυσκολίες στα μαθήματα» η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών απάντησε πολύ και σε πολύ μεγάλο βαθμό (87% περίπου).

3 Η τρίτη δήλωση «Αποδέχομαι τους συμμαθητές μου ανεξάρτητα από την εθνική τους καταγωγή, το χρώμα τους ή τις μαθησιακές δυσκολίες που έχουν» συγκέντρωσε μόνο τέσσερις θετικές απαντήσεις (1= ελάχιστα, 2= λίγο), γεγονός που υποδηλώνει ότι υπάρχει ένα ευρύτερο κλίμα αποδοχής στη διαφορετικότητα.

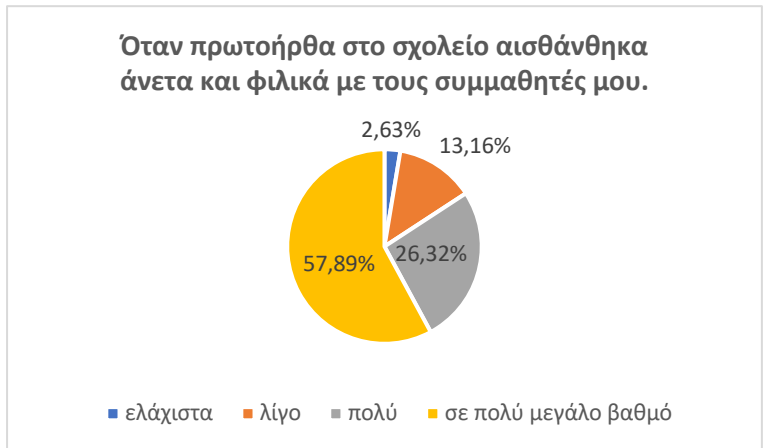
4 Στην τέταρτη δήλωση «Αισθάνομαι ότι απειλούμαι από συμμαθητές μου» η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών απάντησε αρνητικά. Οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν δηλώνουν ξεκάθαρα το κλίμα αμοιβαιότητας και εμπιστοσύνης μεταξύ των μαθητών.

5 Οι απαντήσεις στη δήλωση «Οι μαθητές στο Τμήμα Ένταξης είναι ενωμένοι και δεν χωρίζονται σε αντιμαχόμενες παρέες» κινείται ακριβώς στο ίδιο πλαίσιο με την τέταρτη δήλωση.

6. Η έκτη δήλωση «Όταν πρωτοήρθα στο σχολείο, αισθάνθηκα γρήγορα άνετα και φιλικά με τους συμμαθητές μου» διερευνά τις σχέσεις μεταξύ των μαθητών στην αρχή της σχολικής τους πορείας στο σχολείο. Από τις απαντήσεις γίνεται ξεκάθαρα αντιληπτό ότι

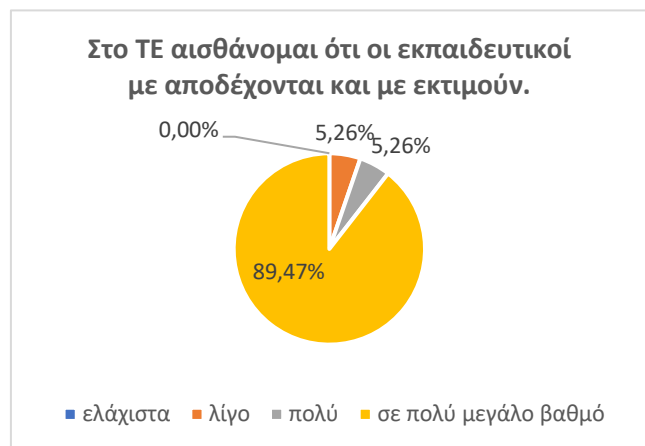

σχεδόν το σύνολο των μαθητών απάντησε θετικά, πράγμα που δείχνει και την αντίληψη που είχε το σύνολο των μαθητών που φοιτούν στο Τμήμα Ένταξης για τις σχέσεις με τους υπόλοιπους μαθητές του σχολείου.

7. Στη δήλωση «Αισθάνομαι φιλικά με: Α. κανένα. Β. ελάχιστους συμμαθητές μου. Γ. τους περισσότερους συμμαθητές της τάξης μου. Δ. τους περισσότερους συμμαθητές του σχολείου μου» η συντριπτική πλειοψηφία κινείται στο ίδιο μήκος κύματος με τις προηγούμενες δηλώσεις, καθώς επέλεξε καταρχάς το Δ και έπειτα το Γ.

Το δεύτερο μέρος αποτελείται από πέντε δηλώσεις και αφορά στις σχέσεις μεταξύ καθηγητών και μαθητών.

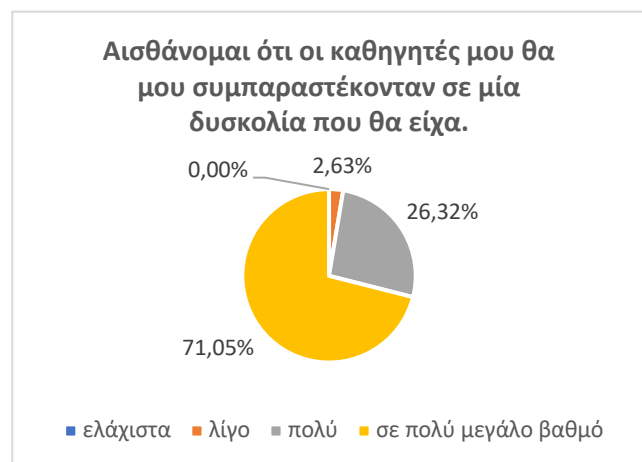
8. Η δήλωση «Στο Τμήμα Ένταξης αισθάνομαι ότι οι εκπαιδευτικοί με αποδέχονται και με εκτιμούν» συγκεντρώνει συντριπτικό ποσοστό το 4 (σε πολύ μεγάλο βαθμό), ενώ μόλις δύο μαθητές απάντησαν ότι αισθάνονται ότι οι εκπαιδευτικοί τον αποδέχονται και τον εκτιμούν λίγο.

9. Στη δήλωση «Οι εκπαιδευτικοί του Τμήματος Ένταξης συνεργάζονται αρμονικά μαζί σου» σχεδόν όλοι - πλην ενός - μαθητές απάντησαν πολύ και σε πολύ μεγάλο βαθμό και είναι ενδεικτική του κλίματος συνεργασίας μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών.

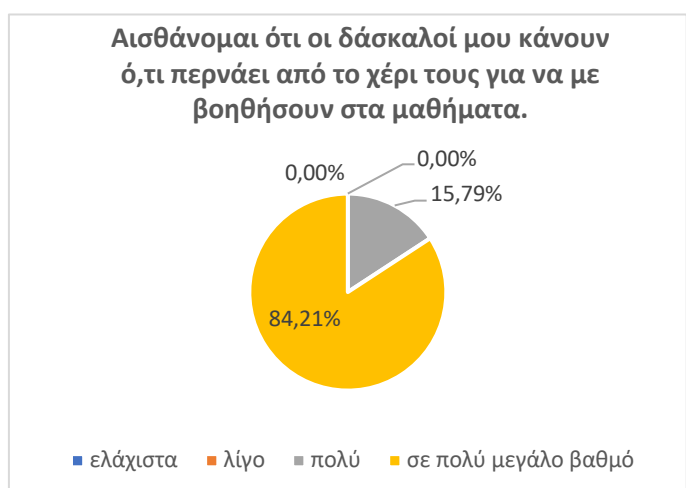

10. Η δήλωση «Αισθάνομαι ότι οι καθηγητές μου θα μου συμπαραστέκονταν σε μια δυσκολία που θα είχα» συγκεντρώνει μόλις μία αρνητική προτίμηση (λίγο), κάτι που δηλώνει ότι κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς δημιουργήθηκε κλίμα αμοιβαιότητας και εμπιστοσύνης μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών. Η

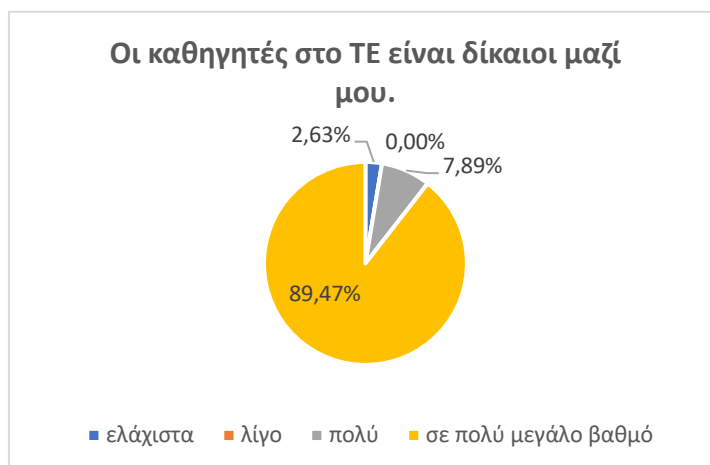

δήλωση αποτυπώνει και τον ειδικό συμβουλευτικό και παρεμβατικό ρόλο που αναλαμβάνουν να διαδραματίσουν οι εκπαιδευτικοί του Τμήματος Ένταξης σε σχέση με ζητήματα που αφορούν σε τυχόν ζητήματα που αντιμετωπίζουν τόσο στην εξωσχολική όσο και τη σχολική ζωή.

11. Στην εντέκατη δήλωση «Αισθάνομαι ότι οι δάσκαλοί μου κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να με βοηθήσουν στα μαθήματα» κανένας μαθητής δεν απάντησε αρνητικά. Η απάντηση υποδηλώνει ότι οι μαθητές του Τμήματος Ένταξης εκτίμησαν την προσπάθεια που κατέλαβαν οι καθηγητές τους για να τους βοηθήσουν σε μαθησιακό επίπεδο.

12. Η τελευταία δήλωση «Οι καθηγητές στο Τμήμα Ένταξης είναι δίκαιοι μαζί μου» συγκέντρωσε συντριπτικό ποσοστό θετικών απαντήσεων, ενώ μόλις ένας μαθητής απάντησε αρνητικά (1 ελάχιστα), ενδεικτικό της αίσθησης που είχαν οι μαθητές για το περί δικαίου αίσθημα των καθηγητών τους.

7.1 Συζήτηση των αποτελεσμάτων

Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τη συλλογή των δεδομένων διαμορφώνουν μία εξαιρετικά αποκρυσταλλωμένη εικόνα αναφορικά με την ποιότητα των σχέσεων που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς τόσο ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές όσο και μεταξύ των μαθητών αποκλειστικά.

Αυτό που προκύπτει είναι το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της χρονιάς διαμορφώθηκε εξαιρετικό κλίμα κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ακόμα και με την ιδιαιτερότητα της φετινής συγκυρίας. Η οικοδόμηση συνεργατικών σχέσεων, η άριστη επικοινωνία, οι αγαστές σχέσεις εκτίμησης κι εμπιστοσύνης είναι στοιχεία που προάγουν την εκπαιδευτική διαδικασία και αναδεικνύουν το θεσμικό ρόλο του Τμήματος Ένταξης, το οποίο συμβάλλει στην αναβάθμιση της ποιότητας του σχολικού περιβάλλοντος. Σχεδόν το σύνολο των μαθητών απάντησε ότι η συμμετοχή τους στο Τμήμα Ένταξης του σχολείου τους βοήθησε να αναπτύξουν τη δημιουργική συνεργασία μεταξύ τους αλλά και να επενδύσουν μαθησιακά και συναισθηματικά στους καθηγητές τους.

8. ΕΔΕΑΥ

Στο 1^ο Γυμνάσιο Βόλου λειτουργεί και Ε.Δ.Ε.Α.Υ. (Επιτροπή Διεπιστημονικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης). Σύμφωνα με τα αρχεία του σχολείου

και το ημερολόγιο του Διευθυντή της σχολικής μονάδας η ΕΔΕΑΥ αποτελείται από α) το διευθυντή της σχολικής μονάδας, ο οποίος επιτελεί ρόλο συντονιστή και αναπληρώνεται από το νόμιμο αναπληρωτή του στη διεύθυνση της μονάδας, β) έναν (1) εκπαιδευτικό εκπαίδευσης με εξειδίκευση στην Ε.Α.Ε., που υπηρετεί στη σχολική μονάδα, γ) έναν (1) ψυχολόγο του κλάδου ΠΕ23, δ) έναν (1) κοινωνικό λειτουργό του κλάδου ΠΕ30, ε) τους υπεύθυνους εκπαιδευτικούς των τμημάτων του μαθητή ή της ομάδας μαθητών που έχουν ανάγκη υποστήριξης.

Ειδικότερα, το Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (ψυχολόγος κλάδου ΠΕ23 και κοινωνικός λειτουργός κλάδου ΠΕ30) κατά τη σχολική χρονιά 2020-2021 ανέλαβε τις εξής δράσεις:

- 1) Τριμηνιαία Εξατομικευμένα Προγράμματα για μαθητές με μη εγνωσμένες μαθησιακές δυσκολίες σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς του Τμήματος Ένταξης και τους εκπαιδευτικούς της γενικής τάξης. Ειδικότερα, εκπονήθηκαν τέσσερα Εξατομικευμένα Προγράμματα.
- 2) Εξατομικευμένες συνεδρίες με κηδεμόνες και μαθητές του 1^{ου} Γυμνασίου Βόλου.
- 3) Διοργάνωση Σεμιναρίου με τη μέθοδο της εξ αποστάσεως σύγχρονης εκπαίδευσης με θέμα: «Εργαλεία διαχείρισης δύσκολων συναισθημάτων και καταστάσεων στη σχολική κοινότητα μέσω της αποτελεσματικής επικοινωνίας».

9. Προτάσεις για τη βελτίωση λειτουργίας του Τμήματος Ένταξης

Η επιλογή να διενεργηθεί η αυτο-αξιολόγηση του Τμήματος Ένταξης ως αυτοτελούς θεσμού Ειδικής αγωγής κι Εκπαίδευσης εντός της σχολικής μονάδας δημιούργησε νέα δεδομένα και πιθανόν νέες προκλήσεις. Η αναβάθμιση του θεσμού του Τμήματος Ένταξης στο 1^ο Γυμνάσιο Βόλου μπορεί να επιτευχθεί με τις εξής προτάσεις:

- 1) Η αποκλειστική χρήση των αιθουσών από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς του Τμήματος Ένταξης. Η ήδη άρτια υποδομή των αιθουσών του 1^{ου} Γυμνασίου Βόλου αποτελεί τον πυρήνα για μία εξίσου άρτια παιδαγωγική και μαθησιακή διαδικασία. Η πρόταση στηρίζεται σε παιδαγωγικές θεωρίες που

υποστηρίζουν ότι οι μαθητές πρέπει να αισθάνονται και να νιώθουν ασφαλείς σε ένα ορθά υποστηριζόμενο μαθησιακό περιβάλλον.

Οι αίθουσες που ήδη χρησιμοποιούνται από το ΤΕ, είναι αρκετά ευρύχωρες, καθώς εξυπηρετούν περίπου 10 μαθητές. Επίσης, εκπληρώνουν και μία σειρά από άλλες προϋποθέσεις, καθώς είναι φωτεινές και περιλαμβάνουν θρανία, καρέκλες, γραφείο εκπαιδευτικού, και Η/Υ με εκτυπωτή (Παπαδομαρκάκης, Γκονέλα & Παπαδοπούλου, 2011).

Ωστόσο, πρόταση των διδασκόντων - για να ενισχυθεί και να εμπεδωθεί ακόμα περισσότερο η αίσθηση της ομαδο-συνεργατικής μάθησης – είναι η χρήση στρογγυλού τραπέζιου. Τέλος, θα μπορούσε να λειτουργήσει σε κάθε αίθουσα του ΤΕ μία βιβλιοθήκη, ώστε να προωθηθεί και να ενισχυθεί η φιλιαναγνωσία στους μαθητές με ήπιες και μέτριες μαθησιακές δυσκολίες.

2) Η ενίσχυση και η αποκρυστάλλωση του νομικού πλαισίου σε σχέση με την αξιολόγηση των μαθητών που φοιτούν στο Τμήμα Ένταξης. Στο σημείο αυτό να τονίσουμε ότι ακολουθούνται διαφορετικές πρακτικές ανά εκπαιδευτική περιφέρεια, καθώς σε πολλές σχολικές μονάδες οι εκπαιδευτικοί φέρουν αποκλειστικά την ευθύνη για την αξιολόγηση και βαθμολόγηση των μαθητών του ΤΕ. Η αποκλειστική αξιολόγηση συνεπάγεται και εξ ολοκλήρου φοίτηση των μαθητών στο ΤΕ σε βασικά μαθήματα, όπως της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, των Μαθηματικών και της Φυσικής, τουλάχιστον για την Α΄ Γυμνασίου.

Με τον τρόπο αυτό ο μαθητής θα είναι σε θέση - με τα εξατομικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα εκπονήσει ο εκπαιδευτικός του ΤΕ – να καλύψει τα όποια μαθησιακά κενά, να δουλέψει τις τυχόν αδυναμίες σε γνωστικό επίπεδο και φυσικά να βελτιώσει σημαντικά ζητήματα που αφορούν σε ειδικές και μαθησιακές δυσκολίες. Η Α΄ Γυμνασίου μπορεί να λειτουργήσει ως προπαρασκευαστικό έτος για τους μαθητές με μαθησιακές δυσκολίες, ώστε να ενταχθούν με περισσότερα εφόδια στο Τμήμα της Γενικής Παιδείας στη Β΄ Γυμνασίου. Στόχος του ΤΕ είναι η διαχείριση των δυσκολιών του μαθητή, η αυτονόμησή του και η λειτουργική ένταξη στην τάξη του.

Μέσω της παραπάνω πρότασης ο ειδικός παιδαγωγός αποκτά την αυτονομία, ώστε να είναι σε θέση να παρεμβαίνει πιο αποτελεσματικά στις επιμέρους δυσκολίες των μαθητών (ανάγνωση, κατανόηση κειμένου, γραφή, μαθηματικά). Εξάλλου, θα είναι σε θέση να διδάσκει γνωστικές και μεταγνωστικές στρατηγικές διαχείρισης της γνώσης και ένα δομημένο τρόπο μελέτης στο σχολείο και στο σπίτι. Το είδος, η μεθοδολογία και τα υλικά παρέμβασης που θα επιλεγούν από τον ειδικό παιδαγωγό σε συνεργασία με το διευθυντή του σχολείου, σχετίζονται με τους επιμέρους στόχους που έχει θέσει για την κάθε ομάδα (Παπαδομαρκάκης κ.α, ο.π.).

3) Ομαδικά προγράμματα παρέμβασης. Εκτός των εξατομικευμένων προγραμμάτων, ο εκπαιδευτικός του Τ.Ε. δύναται να εκπονήσει και Ομαδικά Προγράμματα Παρέμβασης. Σύμφωνα με αυτά, ο διδάσκων του ΤΕ δημιουργεί ομάδες μαθητών ανάλογα με το είδος των δυσκολιών προς παρέμβαση, έχοντας υπόψη του τις γνωματεύσεις, τις παρατηρήσεις των καθηγητών του σχολείου και τα ανιχνευτικά τεστ που θα χορηγήσει ο ίδιος. Η συμμετοχή των μαθητών στην κάθε ομάδα γίνεται ανεξάρτητα από την τάξη φοίτησης του μαθητή. Έτσι σε ένα Ομαδικό Πρόγραμμα Παρέμβασης δύναται να αλληλεπιδρούν μαθητές από διάφορες τάξεις του γυμνασίου, που έχουν παρόμοιας φύσης δυσκολίες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ανδρέου, Α. (1999). *Θέματα οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης και της σχολικής μονάδας.*, Αθήνα: Νέα Σύνορα – Α.Α. Λιβάνη.

Βλαχάκης, Α. (2012). *Η εσωτερική Αξιολόγηση και αυτοαξιολόγηση του έργου του εκπαιδευτικού: η περίπτωση του σχολικού συγκροτήματος Γλαύκης (Γυμνάσιο, Λύκειο, ΕΠΑΛ) της Ορεινής Ξάνθης*, Βόλος.

Κουτούζης, Μ. & Αθανασούλα, Α. (2008). *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων. Κοινωνική και Ευρωπαϊκή Διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Παπαδομαρκάκης, Γ., Γκονέλα, Ε., Παπαδοπούλου, Β. (2011). Οδηγός Ανίχνευσης, Διάγνωσης και Αντιμετώπισης μαθησιακών Δυσκολιών για την Β' βάρθμια Εκπαίδευση. ΚΕΔΔΥ Ρόδου. Ανακτήθηκε διαδικτυακά στις 7/62021 από την ιστοσελίδα:

http://users.sch.gr/adamantiaf/Post/anixnefsi_mathisiakon_diskolion.pdf

Σολομών Ι., (1998) "*Μοντέλα και πρακτικές εκπαιδευτικής αξιολόγησης: Μορφές κοινωνικού ελέγχου και συγκρότηση παιδαγωγικών υποκειμένων*". Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο:

<http://www.virtualschool.web.auth.gr/1.3/TheoryResearch/CongressSolomon.html>

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ**1^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΟΛΟΥ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ****ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ****ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2020-2021****ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ****ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ****1= ελάχιστα, 2= λίγο, 3= πολύ, 4=σε πολύ μεγάλο βαθμό**

Ερωτηματολόγιο μαθητών					
ΑΑ	Πόσο συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω δηλώσεις:	1	2	3	4
1	Οι εκπαιδευτικοί προσαρμόζουν τη διδασκαλία στις μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή. (διδασκτικοί στόχοι)				
2	Οι εκπαιδευτικοί του Τμήματος Ένταξης χρησιμοποιούν εναλλακτικό υλικό αντί του βιβλίου (εικόνες, σχεδιαγράμματα κλπ). (διδασκτικοί στόχοι)				
3	Οι εκπαιδευτικοί του Τμήματος Ένταξης αξιοποιούσαν τους Η/Υ στη διδασκαλία. (διδασκτική προσέγγιση)				
4	Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης εξηγεί αναλυτικά το αντικείμενο διδασκαλίας. (διδασκτική προσέγγιση)				
5	Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης σας δίνει επαρκή χρόνο για να σκεφθείτε και να ολοκληρώσετε την εργασία σας. (διδασκτική προσέγγιση)				
6	Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης σας καθοδηγεί και σας ενθαρρύνει στη γνώση. Επίσης, επιβραβεύει άμεσα τη συνεισφορά του κάθε μαθητή στη μαθησιακή διαδικασία. (διδασκτική προσέγγιση)				
7	Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης προσελκύει και διατηρεί την προσοχή και το ενδιαφέρον των μαθητών.				
8	Ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης απλοποιεί την ύλη και τις εργασίες. (διδασκτική προσέγγιση)				

9	Στο τμήμα Ένταξης καλλιεργείται κλίμα αποδοχής, συμμετοχικότητας, συνεργασίας και συλλογικότητας. Ο ρόλος που υιοθετεί ο εκπαιδευτικός κατά τη διδασκαλία (π.χ. ρόλος συντονιστή) βοηθάει προς αυτή την κατεύθυνση. (διαφοροποίηση μαθησιακού περιβάλλοντος)				
10	Στο Τμήμα Ένταξης υπάρχουν οργανωμένες αίθουσες, Η/Υ. (διαφοροποίηση μαθησιακού περιβάλλοντος)				
11	Στο Τμήμα Ένταξης όλοι οι μαθητές έχουν οπτική επαφή με τον διδάσκοντα. (διαφοροποίηση μαθησιακού περιβάλλοντος)				
12	Αισθάνομαι πολύ άνετα στο Τμήμα Ένταξης τόσο με τους καθηγητές όσο και τους συμμαθητές μου. (διαφοροποίηση μαθησιακού περιβάλλοντος)				
13	Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης δίνει ξεκάθαρες οδηγίες σε απλή γλώσσα. (μαθησιακές δραστηριότητες)				
14	Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης ενθαρρύνει τους μαθητές να ζητούν διευκρινίσεις και βοήθεια. (μαθησιακές δραστηριότητες)				
15	Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης εντοπίζει λάθη και προσφέρει την ανάλογη βοήθεια. (μαθησιακές δραστηριότητες)				
16	Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης δίνει συμπληρωματικά φυλλάδια και χρήσιμο υλικό (σχεδιαγράμματα κλπ). (μαθησιακές δραστηριότητες)				
17	Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης ελέγχει και επιβραβεύει τις προσπάθειες του μαθητή. (Διαφοροποίηση αξιολόγησης)				
18	Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης επιτρέπει μικρά διαλείμματα κατά την προσπάθεια. (Διαφοροποίηση αξιολόγησης)				
19	Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης δίνει περισσότερο χρόνο για επεξηγήσεις και συμπλήρωση εργασιών. (Διαφοροποίηση αξιολόγησης)				
20	Ο καθηγητής στο Τμήμα Ένταξης αλλάζει την παρουσίαση ή τη διαμόρφωση ερωτήσεων και δοκιμασιών με προφορική διατύπωση, με εικονογράφηση, απλούστερη τυπολογία ασκήσεων. (Διαφοροποίηση αξιολόγησης)				

**ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΕΝΤΑΞΗΣ
ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ**

Σχέσεις μεταξύ των μαθητών και εκπαιδευτικών – μαθητών

1= ελάχιστα, 2= λίγο, 3= πολύ, 4= σε πολύ μεγάλο βαθμό

Ερωτηματολόγιο μαθητών: Σχέσεις μεταξύ μαθητών					
ΑΑ	Πόσο συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω δηλώσεις:	1	2	3	4
1	Στο Τμήμα Ένταξης δεν εκδηλώνονται συγκρούσεις μεταξύ των μαθητών.				
2	Οι συμμαθητές μου με βοηθούν πρόθυμα, όταν έχω δυσκολίες στα μαθήματα.				
3	Αποδέχομαι τους συμμαθητές μου ανεξάρτητα από την εθνική τους καταγωγή, το χρώμα τους ή τις μαθησιακές δυσκολίες που έχουν.				
4	Αισθάνομαι ότι απειλούμαι από συμμαθητές μου.				
5	Οι μαθητές στο Τμήμα Ένταξης είναι ενωμένοι και δεν χωρίζονται σε αντιμαχόμενες παρέες.				
6	Όταν πρωτοήλθα στο σχολείο, αισθάνθηκα γρήγορα άνετα και φιλικά με τους συμμαθητές μου.				
7	Αισθάνομαι φιλικά με: α. κανένα. β. ελάχιστους συμμαθητές μου. γ. τους περισσότερους συμμαθητές της τάξης μου. δ. τους περισσότερους συμμαθητές του σχολείου μου.				

Σχέσεις μεταξύ μαθητών και καθηγητών					
ΑΑ	Πόσο συμφωνείτε με κάθε μια από τις παρακάτω δηλώσεις:	1	2	3	4
8	Στο Τμήμα Ένταξης αισθάνομαι ότι οι εκπαιδευτικοί με αποδέχονται και με εκτιμούν.				
9	Οι εκπαιδευτικοί του Τμήματος Ένταξης συνεργάζονται αρμονικά μαζί σου.				
10	Αισθάνομαι ότι οι καθηγητές μου θα μου συμπαραστέκονταν σε μια δυσκολία που θα είχα.				
11	Αισθάνομαι ότι οι δάσκαλοί μου κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους για να με βοηθήσουν στα μαθήματα.				
12	Οι καθηγητές στο Τμήμα Ένταξης είναι δίκαιοι μαζί μου.				

http://www.diapolis.auth.gr/diapolis_files/drasi4/new/endscholika/t Hessalia/1o%20ΓΕΛ%20Βόλου.pdf

Ποσοτική παρουσίαση της εικόνας του σχολείου ως προς τον άξονα:	1	2	3	4
				X

